

dřímajícímu lvu, nás k obletujícím ho muškám. Navráťte jen, páni lvové, tu vypůjčenou hlavu, a ty cizé pazúry, kterými jste se v ostatném zápasu tak vyznačili a uvidíme vaši slávu. Rozvinulo teď Uhorsko bez pochyby velikú silu, ale to bylo Uhorsko a ne Maďarie sama. Ohlednite jen řad vůdcův, a pomyslite na svedené bitky, kdo k. p. dobyl Branisko.⁴ Se slovenskou silou se teď chlubíte proti Slovákům, se kterými nepřestáváte nehodně zacházeti.

Povédáte, že heslem naším jest: *Ote toi que ja m'y mette!*“ po slovensky: „Ustup, ať já se posadím!“ Dle tohoto jste vy zacházeli odjakživa s námi, my pak jen naše, ne vaše, zaujati chceme místo, čo nám nezabrání dopisovatel z Pešti, při jehož rohaté súvětí (syllogismu) strany nenávisti Slovákův proti Maďarům, vidíme toliko dlúhé rohy, ale ne hlavu.

Chtějí-li tisícroční spoluobčané naši, aby sme se ku nim v politice sblížili, musejú míti méně hrdosti, uznati nás za národ, a nečiniti překážku vyplnění spravedlivých žádostí našich, bez kterých by jsme věčné chudobě, hlúposti a zhovadilosti propadnutí museli. Mohú byť přesvědčeni, že jim nikdo podlejší službu neproukazuje, jako ti z našincův, kteří jich proti nám popuzují a vysokomyselnosti jejich novú vždy přísluhují potravu. Ti najrůznější národové se mohú vespolek porozuměti, ale výminka jest, aby jeden druhého předcházal úctivostí a šetřil slušných žádostí jeho.

29

Článek Jonáša Záborského „O krajinském sněmu uherském“.

Uverejnili Lichardove SN, roč. II, č. 122 zo 17. oktobra 1850.

Záborský predpokladá, že každý národ v Uhorsku bude mať svoj vlastný snem, ale pochybuje, že by všetky národy mali spoločný krajinský snem. Spoločný snem by bol možný len v prípade zriadenia viacerých korunných krajín v Uhorsku. Spoločný krajinský snem je i v žiadostiach Slovákov, ak Slovensko nebude tvoriť celok pre seba, ale len súčiastku krajiny.

Rozšírila se po časopisech novina, že Uhorsko nebude míti společného krajinského sněmu, ale více sněmův národných, dle počtu národův, krajinu obydlujících. My o tomto vyslovíme teď domnění naše, a sice v ten smysel, že snad očekávání spoluobčanův našich převýšíme.

To sice náklonní jsme věřiti, ba to i žádáme a očekáváme, že bude míti každý národný sněm, na kterém o zvláštních svých záležitostech rokovati bude, žeby jsme ale neměli míti všichni společného krajinského sněmu, to bych jen tenkrát pravdě podobným naleznu, kdyby pověst tato byla spojená s tou, že vláda více korunných zemí v Uhorsku chce zříditi. Jestli toto nemá v úmyslu, tedy to nemožnost v sobě zavírá,

⁴ Ide o památnú bitku v priesmyku Branisko, oddeľujúcom Spiš od Šariša, začiatkom februára 1849. V tejto bitke prekliedli maďarské vojská, v ktorých bolo hojne Slovákov, cestu pre spojenie s armádami bojujúcimi pri Tise.

aby jsme vždy jen porůznu rokovali, nikdy ne společně. To by byla anomalie,¹ kdyby jsme měli jednoho občanského správce, jednu finanční administraci a neměli bychom jednoho sněmu! Kteří společně hospodaří, ti musejí mít i společný statut, společné porady a pořádky, tedy i společný sněm. Za toto hovoří věc sama, hovoří ale i příklad sousední Haliče,² jestli se to, čo se o statutu jejím píše, potvrdí. I tu mají být národní sněmy, než i sněm společný celé korunní země. Takto, myslím, bude, a takto má být i u nás, jestli jen vláda podělení Uhorska na více korunních zemí neobmýšlí. Společný sněm krajinský leží i v naší žádosti, jestli nebudeme činiti celek pro sebe, než toliko za částku krajiny považovati se budeme.

Jako by tento sněm měl býti a z kolik vyslancův složen, jaková by měla býti jeho moc, které meze jeho působení, do toho se tenkrát nepůstím, než zpomenu toliko prostředek rokování, řeč. A tu se musím už valně odchýliti v domnění od spoluobčanův našich. Oni mnějí, že jim v mezích krajiny tak musejí jiné národy přednost postúpiti, jako oni v celé říši Němcům, že v mezích Uhorska je tak přirozeně a potřebný panstvo maďarčiny, jak v mezích říše němčiny. Nám ale se vidí, že na těchto řečech větší má podíl snobstvo, nežli spravedlivé vyznání potřeb bližního. Kdo dobře věc povází, ten uvidí, že to bylo břemeno pro nás nesnesitelné, jestliby jsme až dvojakú cizú diplomatickú řeč měli. Maďarům to přirozeně pochlebuje, jestliby aspoň v mezích Uhorska panovala řeč jejich, ale my Slováci! My by jsme potom naozaj byli celkom ohlušení řečmi cizími. Jestliby Uhorsko byla říše neodvislá, toby ještě jen ušlo, aby jsme se po maďarsky učili, když ale nad obidvůma námi stojí ještě řeč jiná, která obadvaja znáti musíme, proč by sme ji za spojivo mezi námi neužili? Nemluví z nás žádný ráňchor,³ ale zdravé uvážení našich okolností a potřeb, a kdo spravedlivý jest, nebude nás se žádostí naší zatracovati.

30

Clánok Jonáša Záborského „O centralisaci a foederaci“.

Uverejnili Lichardove SN, roč. II, č. 140 z 28. novembra 1850.

Záborský sa vyslovuje za centralistické Rakúsko oproti federalistickým mienkam, napr. českým. Reaguje na články a úvahy Vídeňského deníka na podobnú tematiku. Citáty z týchto úvah neuvěřňujeme. Porov. pozn. 1.

Politika národův se neřídí púhými zásadami (principiemi), teoriemi, ideály, než se řídí také i okolnostmi, položením a vztahy. Proto národy v rozličných okolnostech žijící a rozličné potreby mající, mají také i rozličnú politiku, byľby jináče jedny náklonnosti, jedny politické zásady měly.

Toto nech slúži ku vysvětlení toho úkazu, že když Maďaři, Taliani, Poláci, Chorváci, Srbi, z drahné částky i Češi foederatívne Rakúsko zastávají, žádajice, aby jed-

¹ Neprístojnosť.

² Išlo o úpravu osobitného postavenia Haliče.

³ Výraz neznámeho pôvodu a významu.